

24. maj 2020

NOTAT: Budgetnotat på Beskæftigelses- og Socialudvalgets område

Beskæftigelses- og Socialudvalgets budgettramme fremgår af tabellen i bilag 1 om rammen, som oplister budgetterne for de områder og opgaver, der varetages af udvalget. Det samlede driftsbudget for udvalget i budgetforslaget for 2021 udgør 1.450 mio. kr. eksklusiv effekten af lov og cirkulærepragrammet, der først foreligger senere på året. Desuden er effekten af konjunkturvurdering på overførselsområdet heller ikke med i rammen på nuværende tidspunkt.

Dertil kommer 0,6 mio. kr. i anlægsudgifter 2021.

Ved budgetbehandlingen skal enkelte tekniske ændringer i fagområder og budgetlægning af indtægter og udgifter behandles. Ændringerne har ingen indflydelse på nettobudgettet. Disse indgår i augustmødet.¹

Desuden orienteres om, at driften af de 10 pladser på Hyrdehøj Plejecenter, der er afsat til ældre handicappede, er budgetlagt sammen med resten af plejecentrets drift på Social- og Omsorgsudvalgets budgettramme.

1. Socialområdet

Roskilde Kommune oplever som en stor del af landets øvrige kommuner, at voksensocialområdet udfordres økonomisk. Det rejser en række faglige spørgsmål i forhold til serviceadgang og serviceniveau i både nye sager og i de eksisterende. Der har i en årrække været en øget tilgang af borgere med et meget varieret støttebehov fra lette problemer til mere omfattende og komplekse. Der ses særligt en stigning i borgere med socialpsykiatriske problemstillinger.

Derudover er det også karakteristisk, at gennemsnitsprisen pr. borger har været stigende. I 2019 gennemførte Voksensocialområdet en temaanalyse af området i samarbejde med BDO. Analysen førte til en række udgiftsdæmpende tiltag, som er ved at blive implementeret.

¹ Forvaltningen arbejder på at ændre i de fagområder, som økonomien under Beskæftigelses- og Socialudvalget er opdelt i, da der ønskes en klar opdeling i udgifter, som er omfattet af servicerammen, budgetgarantien, beskæftigelsestilskuddet og øvrige overførsler. Dette vil øge muligheden for at definere og sammenligne ændringer i finansieringsgrundlaget i forbindelse med budgetlægning og afvigelser. Forvaltningen forventer at kunne præsentere første udkast på udvalgets møde i august. Det vil ikke have betydning for den samlede økonomi eller for budgetlægningen men blot betyde en ændret fordeling af budgettet på fagområder. De nye fagområder skal endeligt godkendes i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Desuden har det vist sig, at budgetlægningen af indtægter og udgifter på servicerammen på voksen-handicapområdet skal tilpasses, da regnskabet viser afvigelser i forbruget opdelt på hhv. indtægter og udgifter.

Afvigelserne har ikke betydning for nettobudgettet eller forbruget, men for at budgettet er retvisende bør indtægter og udgifter budgetlægges i overensstemmelse med forventningerne. Ændringerne skal endeligt godkendes i forbindelse med budgetvedtagelsen og vil indgå i budgetsagen til udvalgets møde i august.

Budgetunderskud på voksesocialområdet

Udviklingen med flere borgere til en højere gennemsnitspris har siden 2018 betydet en stor udgiftsvækst og budgetpres på voksesocialområdet. Regnskab 2018 viste et underskud på 18,9 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Den primære årsag til det var en kraftig stigning i antal borgere med behov for botilbudspladser.

I 2019 fortsatte stigningen i borgere med behov for botilbud, og området blev tilført en tillægsbevilling på 35,0 mio. kr. Regnskabsresultatet for 2019 viste et merforbrug på 2,2 mio. kr. i forhold til korrigeret budget og ekskl. den selvejende institution BOMI.

I 2020 er budgettet tilført 35 mio. kr. og flere af de udgiftsdæmpende tiltag forventes at bidrage til budgetoverholdelse. I budgetopfølgningen pr. 31. marts forventes budgettet overholdt - men med en række risikofaktorer, der kan medføre en budgetoverskridelse. For at sikre balance er der behov for at handle, og forvaltningen forbereder forskellige mulige scenarier i den forbindelse.

I det tekniske budget for 2021-2024 sænkes korrektionen for tilgang fra 35 mio. kr. til 30 mio. kr. fra 2021 og frem. Desuden er forlods indregnet produktivetsforbedringer i budget 2021 svarende til 6,6 mio kr på Beskæftigelses- og Socialudvalgets ramme.

Handlinger som følge af budgetudfordringer

Budgetopfølgningen i 2020 viser et betydeligt budgetpres i indeværende år.

Derfor overvejes en række strukturelle tiltag med henblik på at styre den økonomiske udvikling i sammenhæng med den faglige strategi på socialområdet i Roskilde kommune om rehabilitering og recovery.

For det første skal der arbejdes med serviceadgang og serviceniveau. Derudover skal der være fokus på tilstrækkelig ledelsesinformation til at sikre et kvalificeret grundlag for styring, ligesom den økonomiske styringskæde skal være tydelig for alle.

Den igangsatte udvikling af tilbudsviften i Roskilde med etablering af tre nye tilbud skal også fortsættes, ligesom der skal være fokus på forløb med udgangspunkt i rehabilitering og recovery, som kan resultere i nogle kortere og mere effektive forløb

Serviceadgang

For at kunne styre tilgangen af borgere til voksesområdet skal der beskrives visitationskriterier til de enkelte typer af ydelser, ligesom tildeling af ydelser skal være styret i visitationsudvalg med både myndighed og udfører. Bevillingskompetencen hos den enkelte rådgiver skal overvejes og beskrives i forbindelse med en samlet beskrivelse af den økonomiske styringskæde.

Serviceniveau

I forlængelse af beskrivelse af visitationskriterier til forskellige ydelser overvejes udarbejdelse af kvalitetsstandarder som baggrund for at kunne forholde sig til serviceniveau og eventuelle reduktioner heri. Man kan f.eks. arbejde med 3 pakker inden for hver tilbudstype, så man balancerer behov med en beskrevet ramme hos udfører, og dermed får en udvidet styringsmulighed i visitationen. I arbejdet med serviceniveau er det vigtigt at fastholde fokus på særtakster og forhandling af priser på takster.

Ledelsesinformation

Roskilde Kommune er udvalgt til at indgå i et partnerskabsprojekt med KL om datakvalitet på det specialiserede voksenområde. Formålet med projektet er at opnå kvalificerede data om aktiviteter og udvikling i aktiviteter fra vores fagsystemer i et omfang og i et flow, der understøtter både faglige prioriteringer og økonomistyring. En del af projektet retter sig mod analysedelen og en del retter sig mod involvering af medarbejdere - både i produktion af korrekte data og i indblik i måltal.

Tilpasning af tilbudsvifte

Tilbudsviften på det specialiserede voksenområde i Roskilde kommune er løbende udviklet med både åbne, uvisiterede tilbud som GRO og med tilbud til komplekse problemstillinger. Flere af forslagene i temaanalysen om etablering af nye tilbud blev politisk behandlet i 2019 og kommer i drift i 2020.

Tilbuddet **Hyrdehøj 60** er etableret til borgere med både misbrug og psykiske udfordringer. Hyrdehøj 60 forventes ibrugtaget i juni 2020 og kan rumme 10 borgere, som alternativt skulle have haft et dyrere eksternt tilbud.

Dertil kommer 10 pladser til ældre handicappede på **Hyrdehøj Plejecenter**, som forventes at kunne åbne i september 2020. Det frigør kapacitet på bl.a. Mariehusene til nye borgere, der som alternativ var visiteret til et dyrere eksternt tilbud.

Tilbuddet **VIRK 24/7** er startet maj 2020 og har en kapacitet på 20 borgere, der bor i boliger med tilknyttet hjemmevejledning som alternativ til botilbud. Tilbuddet giver mulighed for at hjemtage borgere i eksterne § 107-tilbud, samt undgå nogle fremtidige køb af eksterne pladser.

Desuden vil følgende tiltag blive implementeret i indeværende år med budgetmæssige konsekvenser i 2021.

Under behandlingen af temaanalysen på det specialiserede voksensocialområde i 2019 blev tilkendegivet stor politisk interesse for at etablere en **Ungehøjskole** som alternativ til at benytte botilbud. Temaanalysen viste, at der var 32 unge under 25 år anbragt på midlertidige udenbys botilbud. Samtidig er der en vækst i antallet af unge med moderate problemer inden for bl.a. psykisk sårbarhed og autisme. Til denne gruppe af unge er der ikke behov for klassiske midlertidige døgntilbud.

Med udgangspunkt i at skabe et læringsmiljø inspireret af højskoletanken skal indsatsen rette sig mod botræning med fokus på at kunne bo i egen bolig og den unge skal hjælpes i gang med uddannelse eller job, som en del af en overordnet dannelsesproces. Det skal også være muligt at være tilknyttet Ungehøjskolen som dagskursist og arbejde med mål i egen udviklingsplan.

Der arbejdes aktuelt på at finde lokaler til Ungehøjskolen. Der er overvejelser om en midlertidig placering på Astershjemmet i nogle år. Her vil det være muligt at etablere to fløje med 12-14 værelser og undervisningslokaler.

Klargøringen af Ungehøjskole i det tidligere plejehjem er anslået til at koste 890.000 kr. Finansieringen vil blive fundet inden for udvalgets samlede ramme.

I forhold til tilpasning af eksisterende tilbud har udvalget bakket op om beslutningen om at udvikle **Toftebakken** til et brobygningshus placeret i to bygninger med hver sin funktion.

Den ene bygning skal fungere som et brohus mellem psykiatri i regionen og den kommunale socialpsykiatri. Udviklingen af dette brohus skal ske i samarbejde med Psykiatrien Øst. I lyset af, at mange borgere udskrives efter kortere psykiatriske indlæggelser, er der brug for nærmere systematisk og tværfaglig udredning/afklaring af borgerens situation og behov i forhold til de videre kommunale indsatser. Dette gælder for eksempel i forhold til at kunne vende tilbage til egen bolig.

Det andet brohus på Toftebakken skal have fokus på systematisk og tværfaglig udredning og afklaring af borgerens situation og behov i forhold til andre problematikker end psykiatriske.

I løbet af 2019 og 2020 er der flyttet borgere fra Toftebakken til enten egen bolig eller længerevarende botilbud. Der er således frigjort pladser til brug for omlægningen i den ene bygning til det psykiatriske brohus. Men det medfører en reduceret belægningsprocent og et indtægtstab, som ikke fuldt ud kan kompenseres ved færre personaleudgifter.

Omlægningen af Toftebakken sker i 2020. Ud over en bedre kvalitet i indsatsen over for borgerne vil et fokus på tværfaglig udredning og afklaring betyde en økonomisk gevinst i form af valg af rette tilbud til borgerne efterfølgende. Herunder er der også en forventet gevinst til færre udgifter til medfinansiering af indlæggelser, når det rette tilbud understøtter borgerens recovery-proces.

Ligesom med Toftebakken har udvalget givet opbakning til etableringen af to afdelinger på botilbuddet **Lindelunden**. Lindelunden skal fortsat være et tilbud med fokus på borgere med psykiske udfordringer.

Sammensætningen af beboere på Lindelunden har udviklet sig, så nogle beboere har mere almene psykiske udfordringer, mens andre udover psykiske udfordringer også har somatiske og aldersbetingede plejebenhov. Denne gruppe kan ud over at bo på Lindelunden på nuværende tidspunkt også bo på et somatisk plejecenter, hvor det er karakteristisk, at der også er behov for en specialiseret socialpsykiatrisk indsats. Det kan for eksempel være borgere med tvangstanker, depression, social isolation, misbrug og mani, som ikke kan reguleres med henholdsvis medicin, sygepleje og omsorg i somatikken.

Planlægningen af etablering af de to afdelinger: en almen og en specialiseret afdeling pågår i 2020. Det er sammensætningen af beboere i afdelinger, der ændres, og ikke selve målgruppen. Der kan være en afledt udgift til dækning af indskud i boligerne samt renovering af boligerne i forbindelse med fraflytning. Størrelsen på denne udgift kan ikke estimeres sikkert på nuværende tidspunkt.

De 5 **skæve boliger** og fælleshuset ved Sdr. Ringvej er blevet en succes. Der er brug for 3-4 skæve boliger mere til hjemløse borgere, som er på forsorgshjem eller er truet af hjemløshed i nuværende bolig. Siden de første skæve boliger er opført på Sdr. Ringvej, er der blevet opført en lejlighedsejendom som tæt nabo. Det vurderes, at der fortsat er plads til at bygge 3 nye boliger og et større fælleshus, og at lade det nuværende fælleshus blive til bolig, så der i alt bliver 9 boliger.

Der vil ikke være ekstraudgifter forbundet med opførelsen af de ekstra skæve boliger. Det anslås, at anlægsudgiften til de nye boliger og fælleshus vil være ca. 3,3 mio.kr., hvoraf der kan opnås statsstøtte pr. hus på 400.000 kr. I budget 2020 er reserveret et restbeløb på 507.000 kr. fra første byggefase, og der kan optages lån til restfinansieringen. Desuden vil udbygningen kunne medføre en budgetgevinst på ca. 0,5 mio. kr. Boligerne vil dog næppe kunne stå færdige før i 2021, og vil først være fuldt beboet efter ½ -1 år efter.

Projekter finansieret af tilskud

Der er givet tilskud til følgende projekter, der rækker helt eller delvist ind i 2021:

Social vicevært i skæve boliger

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen har bevilget et treårigt tilskud på 150.000 kr. i alt 450.000 kr. til finansiering af social vicevært til beboerne i de nuværende 5 skæve boliger. Tilskuddet løber fra den 1.3.2018 til den 28.2.2021. Formålet er at skabe et trygt og rummeligt bo-miljø, hjælpe og vejlede beboerne samt at organisere fællesaktiviteter og udføre praktiske opgaver. Ved udbygning med yderligere skæve boliger til 4 nye beboere kan forventes et fornyet tilskud til en social vicevært i tre år på ca. 120.000 kr. om året.

Metode og systematik i rehabilitering i Roskildes Socialpsykiatri

Socialstyrelsen har bevilget et treårigt tilskud på i alt 3.500.000 kr. til partnerskabsprojektet "Metode og systematik i rehabilitering i Roskildes Socialpsykiatri". Tilskuddet løber fra 1.1.2020 til 30.9.2022. Formålet med partnerskabet er at bidrage til at udvikle og afprøve et samlet koncept for udvikling og omlægning af socialpsykiatriområdet med fokus på recovery og rehabilitering. Som en del af det samlede koncept indgår der i partnerskabet både et styrket samarbejde med jobområdet, udvikling af flere tilbud og kompetenceudvikling af medarbejdere.

Unge med autisme og overgangen til et selvstændigt voksenliv

Socialstyrelsen har bevilget et tre-årigt tilskud på i alt 1.900.000 til projektet 'Unge med autisme og overgangen til et selvstændigt liv'. Det overordnede formål er at støtte den unge med autisme og dennes forældre til at øge den egenmestring, der er brug for i overgangen til en god voksenthværelsen. Projektet lægger desuden vægt på, at afklare de unges uddannelsesønsker og muligheder samt at udvikle de unges livsmestring, selvindsigt og færdigheder, så de kan flytte i egen bolig.

Ung under eget tag

Socialstyrelsen har bevilget 1.200.000 som treårigt tilskud fra 2020 til 2022 til projekt "Ung under eget tag". Roskilde Kommune deltager i et samarbejde om bedre løsninger til hjemløse unge sammen med Hjem-til-Alle-alliancen sammen med København, Høje Taastrup og Aarhus kommuner. Planen er at støtte unge hjemløse eller med risiko for hjemløshed til at få en billig bolig blandt de boliger, som allerede er tilgængelige eller bliver færdigbyggede i perioden. Der vil samtidig blive givet særlig støtte til at opsøge og indgå i fællesskaber med andre unge.

2. Beskæftigelses- og integrationsområdet

Området er primært omfattet af konjunkturvurdering på overførselsudgifterne, som danner grundlag for budgetlægningen. Denne vil på et senere tidspunkt blive indarbejdet i budgettet som teknisk korrektion, når vurderingerne er foretaget. Den budgetramme, som fremgår af tabellen i andet bilag ved denne budgetbehandling, er derfor ikke det endelige tekniske budget.

Der er i år på nuværende tidspunkt ikke større lovmæssige ændringer på vej på beskæftigelsesområdet. Det kan dog nævnes at finansieringen af seniorpensionen endnu ikke er færdigforhandlet mellem KL og staten, men at kommunerne forventer at blive fuldt ud kompenseret.

I Roskilde Kommune har tilpasningen af kriterier for tildeling af førtidspension haft som effekt, at der er sket en stigning i antallet af tilkendelser og at der til gengæld har været et fald i tilkendelser af ressourceforløb samt alt andet lige et fald i udgift på de ydelser, borgerne ellers ville have fået.

Ledighedsudviklingen

Ifølge Økonomisk Redegørelse fra december 2019 forventer Finansministeriet en stigning i beskæftigelsen på 19.000 personer i 2020 og 7.000 personer i 2021. Skønnet for stigningen i arbejdsstyrken overstiger imidlertid stigningen i beskæftigelsen. Derfor forventes ledigheden tilsvarende at stige – dog i begrænset omfang.

Der er siden økonomiaftalen for 2020 og frem til starten af 2020 sket en generel dårligere udvikling på landsplan på A-dagpenge, sygedagpenge, jobafklaring, fleksjob, ledighedsydelse og førtidspension end der var forudsat ved indgåelse af aftalen.

Efterfølgende er Danmark og resten af verden blevet ramt af COVID-19-krisen. Dette betyder i øjeblikket en væsentligt højere ledighed og en større andel borgere på sygedagpenge. Men effekten rammer alle ydelsesområder i væsentligt omfang.

Konjunkturvurderingen til budget 2020 – og den tekniske korrektion som følge heraf – foretages som en afvejning mellem den landsdækkende vurdering af forventningerne til udvikling i ledigheden, som foretages i forbindelse med indgåelse af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen, samt en vurdering af den konkrete udvikling i Roskilde Kommune.

Konjunkturvurderingen til budget 2021 vil være behæftet med en væsentlig større usikkerhed end sædvanligt, da det både generelt for hele landet, men også lokalt for Roskilde Kommune, er vanskeligt at forudsige hvor hurtigt og i hvilken grad de negative økonomiske effekter af COVID-19 vil aftage.

Forvaltningen arbejder dog målrettet mod at begrænse den negative effekt for økonomien i Roskilde Kommune.

Implementering af Kommunernes Sygedagpengesystem (KSD) og Kommunernes Ydelsessystem (KY)

Roskilde Kommunes enhed for udbetaling af ydelser (Job og Ydelse) implementerer og ibrugtager KSD i sommeren 2020. Det forventes, at Roskilde Kommune tager KY i brug primo februar 2021. Der skal i ca. ½ år op til ibrugtagningen af disse systemer anvendes væsentlig flere personaleressourcer på oplæring og implementering. Begge falder primært i 2020, men også ind i 2021 i forhold til KY.

Dette sker dermed samtidig med at antallet af ydelsesmodtagere stiger væsentligt som følge af coronapandemien og dermed antallet af sager som skal behandles parallelt med denne implementering, dog håndteres stigningen i udbetalinger til A-dagpengemodtagere i A-kasserne.

Der vil være udgifter forbundet med disse store implementeringsopgaver, som ikke på nuværende tidspunkt er kendte eller finansierede.

Integrationsområdet

Der er fortsat et fald i antallet af asylansøgere i Danmark og dermed et mindre antal, som skal fordeles til kommunerne. Det har medført, at den foreløbige kvote for hvor mange flygtninge Roskilde Kommune skal påregne at modtage direkte fra asylcentre i 2021, den 29. april 2020, er udmeldt til 8 - mod 17 i 2020. Hertil kommer familiesammenføringer. Der er ikke siden maj 2018 modtaget nogen uledsagede flygtninge børn. Det forventes fortsat at være gældende i budgetperioden.

Der foretages på baggrund af disse fald en teknisk korrektion af budgettet på integrationsområdet. Denne omfatter nedregulering af grundtilskud og tilskud til uledsagede flygtninge. Disse tilskud modtager

kommunerne i de første 3 år efter ankomsten til kommunen. Desuden foretages en nedregulering af huslejeindtægter fra den midlertidige boligplacering samt udgifter til disse boliger, da der også forventes et faldende behov for midlertidig boligplacering.

Der foretages til budget 2021 ikke en teknisk reduktion af personaleressourcerne, da antallet af ledige borgere på selvforsørgelses- og hjemrejseydelse også forventes at stige som følge af COVID-19-krisen og da området – ud over den tekniske korrektion – blev væsentligt reduceret til budget 2020.

Dog fremlægges der særskilt sag omkring reduktion i personaleressourcer til forebyggende familiebehandling i regi af projekt VIA og Familiekonsulenterne på integrationsområdet. Den resterende indsats foreslås overført til Børne- og Familieområdet, så denne indsats bliver ensartet for alle familier i Roskilde Kommune.

Udbud af danskuddannelse

I løbet af 2020 foretages et udbud af Roskilde Kommunes køb af danskuddannelse. Dette udbud foretages i samarbejde med en række andre kommuner, så volumen af det forventede køb bliver stort nok til at kunne opnå den bedst mulige pris på ydelsen.

Den forventede besparelse som følge af dette udbud indarbejdes i det tekniske budget i forbindelse med konjunkturvurderingen.

Puljemidler

Der er på området givet tilsagn fra forskellige puljer til indsatser på området, som helt eller delvist strækker sig ind i 2021:

Flere skal med

STAR (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering) har bevilget 2,9 mio.kr. til en fortsættelse af projekterne "Flere skal med" og "Fronrunner" i perioden 1.1.2020 til og med 31.12.2021.

Med "Flere skal med 2" udbredes indsatsmodellen for "Flere skal med" og "Fronrunner" til hele målgruppen af aktivitetsparate borgere over 30 år. Indsatsen omfatter afklaring af målgruppe og håndholdt indsats med individuelt jobmatch og fokus på opnåelse af lønnede timer. Formålet er at understøtte, at flest mulige borgere opnår helt eller delvist fodfæste på arbejdsmarkedet i form af lønnede timer.

En central ambition med initiativet er samtidig at udbrede "Flere skal med-indsatsen" til hele målgruppen af aktivitetsparate borgere over 30 år og understøtte, at "Flere skal med-indsatsen" fastforankres som normalindsatsen til målgruppen i landets kommuner.

Integrations- og beskæftigelsesambassadør

SIRI (Styrelsen for International Rekruttering og Integration) har i 2018 bevilget 2,0 mio.kr. til projektet i perioden 1.8.2018 til og med 31.12.2021. Integrations- og beskæftigelsesambassadøren skal sikre videndeling, analyser og udvikling af best practice og nye projekter. Samtidig skal ambassadøren, som konsulent i forhold til kollegerne i sagsbehandlerteamet og virksomhedskonsulentteamet, sikre implementering af best practice og udvikling af virksomhedssamarbejdet med særligt fokus på udvikling af det gode match mellem flygtning og virksomhed.

Fremskudt beskæftigelsesindsats i Æblehaven og Rønnebærparken

Den Boligpolitiske følgegruppe har den 26.11.2019 godkendt en prioritering af 2,2 mio.kr. af deres samlede ramme til fortsættelse af dette projekt frem til udgangen af 2021. Projektet har siden 2018 og indtil 2020 været finansieret af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

Den Boligpolitiske handlingsplan – herunder dette projekt - blev godkendt i Økonomiudvalget den 11.marts 2020. Økonomiudvalget skal dog godkende selve udmøntningen af puljen. Dette forventes at ske i juni 2020. Formålet med den fremskudte beskæftigelsesindsats i Æblehaven/Rønnebærparken er at skabe en effektiv indsats for kontanthjælpsmodtagere over 30 år i boligområdet gennem øget vidensdeling mellem jobcentret og Boligselskabet Sjælland og gennem øget tilgængelighed til jobcentret i området.

Der er en åben rådgivning i boligområdet, hvor beboere kan møde op uden aftale for at få råd og vejledning til alt vedrørende uddannelse og beskæftigelse. Der er desuden etableret samarbejde med Boligselskabet Sjællands sociale vicevært og økonomiske rådgiver med henblik på at give råd og vejledning om bolig og økonomi ved behov. Indsatsmodellen tager udgangspunkt i en tæt, virksomhedsrettet og tillidsbaseret tilgang til borgerne.